

PRAVO ZNAČENJE CIONIZMA

Postoje različita tumačenja i shvatanja pojma koji nosi naziv **Cionizam**. I ja sam u nekim svojim ranije objavljenim radovima nastojao da ovaj pojam pojasnim, pre svega s jezičkog, ali i logičnog aspekta, što ću pokušati da uradim i u ovom novom napisu putem, po meni, veoma konkretnih rezonovanja. Pre svega, kada potražimo objašnjenja ovog pojma u velikim svetskim enciklopedijskim rečnicima, odmah saznajemo da je u osnovi te reči – Cion (Sion), sveto brdo u Jerusalimu, da je pojam Cionizam u stvari težnja i pokret (od 19.veka pa na dalje) jevrejskog naroda u Dijaspori za povratak u Palestinu ili, drugim rečima, na teritoriju - domovinu njihovih praotaca, a koju im je, prema **Tori** (Starom zavetu), Bog dao u trajni posed. Od stvaranja nove države Izraela 1948. godine, u svetu se Cionizam smatra kao pokret Jevreja iz svih kontinenata za ostvarenje njihovog useljenja u tu državu. Protivnici ovog pokreta i njegovih ciljeva žele da nametnu ideju da se, zapravo, radi o neo-kolonijalizmu koji je nastao približno u vreme kada su brojne afro-azijske zemlje započele proces dekolonizacije i ostvarenja njihove nezavisnosti (pedesete i šezdesete godine dvadesetog veka), što je lišeno svake istorijske i faktičke verodostojnosti. Zagovornici takvih pogleda ili uopšte ne poznaju biblijske i istorijsko-društvene činjenice kada su u pitanju Jevreji i njihovo višemilenijsko postojanje i pravo na opstajanje na tim prostorima ili jednostavno zbog njihovih ideoloških, verskih ili političkih razloga nisu spremni niži voljni da prihvate inače nepobitne činjenice.

Kada je u drugoj polovini, a naročito pri kraju 19. veka Teodor Hercul definisao cionistički pokret i njegova stremljenja i pokrenuo ideju ostvarenja njegovog krajnjeg cilja, neki njegovi saradnici, prihvatajući ideju o stvaranju posebne jevrejske države, nisu bili protiv da ona nastane bilo gde na našoj planeti (Uganda bila favorizovana destinacija!). Većina cionističkih lidera je ipak prihvatila logično rešenje da se to ostvari na teritoriji jevrejskih predaka, na prostorima koje će nešto kasnije, tokom Prvog svetskog rata, biti pod britanskim mandatom (Palestina). Deklaracijom iz 1917. godine, čiji je autor, u ime britanske vlade, bio Artur Balfur, tadašnji ministar inostranih poslova, bilo je prihvaćeno i potvrđeno pravo Jevreja da tamo osnuju svoju državu. Nakon prestanka mandata i stvaranja države Izrael 1948. godine odlukom Ujedinjenih nacija, Jevreji iz raznih krajeva sveta su se doseljavali u tu novu-staru domovinu koja je u vreme pisanja ovog zapisa već prošla 72 godine svog uspešnog postojanja.

Uobičajeno je u svetu da sve pristalice realizovanja cionističkog poduhvata, uključujući i Jevreje koji to i ostvaruju trajnim useljenjem u Izrael, nazivaju cionistima, često,

nažalost, s negativnom konotacijom (kolonijalisti, aparthajd-ovci i dr.). Mišljenja sam da bi ovaj pojam trebalo posmatrati s izvesnom diferencijacijom. Pre svega, izdvojio bih one pripadnike jevrejskog naroda koji finansijski **potpomažu** ili samo **simpatišu cionizam** kao pokret za useljenja (alija) Jevreja u njihovu državu Izrael, što je veoma pohvalno, poželjno, cenjeno i korisno, ali oni lično nemaju nameru niti željtu da to ostvare iz razno-raznih razloga. U drugu grupaciju bih svrstao one Jevreje u Dijaspori koji su odlučili da, pre ili kasnije, ostvare taj cionistički poduhvat i u tom pravcu vrše psihološke, informativne i materijalne pripreme. Treću grupu bi sačinjavali oni koji su već u fazi konkretnih formalnih procedura pred faktično ostvarenja putovanja i useljenja u Izrael. Samo pripadnike ove dve poslednje kategorije bih nazvao pravim, **autentičnim cionistima**.

Ali gde bismo svrstali Jevreje koji sačinjavaju stanovništvo države Izrael, s obzirom da u delu sveta, posebno u brojnim muslimanskim državama i izraelske Jevreje nazivaju cionistima? Podsetio bih na višesložnost sastava jevrejskog življa u Izraelu: vernici ultra-ortodoksi i njihova unutrašnja podela, vernici koji prihvataju cionistički pokret i priznaju modernu državu Izrael kao etapu ka mesijanskom izraelskom kraljevstvu, umereni vernici i tradicionalisti, nepobožni, političke podeljeno stanovništvo na ultra-desne, desne, u centru desno ili levo, levičare, ultra-levičare, a uz to još uvek prisutne podele na sefardske, aškenaske i istočnjačke (mizrahi) Jevreje. Da li sve njih ili samo neke delove stanovništva treba smatrati cionistima? Lično se ne bih mogao složiti da ih sve, ali ni delimično treba svrstati u kategoriju cionista, što ću pokušati da razjasnim u nastavku ovog zapisa.

Prema mojoj gore navedenoj logici baziranoj pre svega na semantičkom značenju izraza, naziv *cionista* bi trebalo pripisati isključivo osobi koja iz određenih verskih, ideoloških, tradicionalističkih, porodičnih, sociološko-egzistencijalnih razloga uključujući i antisemitizam ili pak iz još nekih drugih razloga odluči i konačno realizuje trajno useljenje iz Dijaspore u poetski Cion, odnosno konkretno u postojeći Izrael, što znači povratak na prostor na kojem su već hiljadama godina živeli i žive pripadnici jevrejskog naroda (Bnei Israel). Kao što sam već predhodno naznačio, ostale Jevreje koji ostaju da žive na drugim meridijanima i koji na razne načine podržavaju i pomažu ovaj pokret, ali ne učestvuju lično u njegovom krajnjem realizovanju, ne bi trebalo nazivati cionistima, već samo velikim, bliskim i dragim prijateljima, našoj sabraći, podržavaocima cionističkog projekta. A što se tiče svih izraelskih Jevreja, oni su svoj cionistički san već ostvarili, postali su stanovnici i državljani Izraela, pored i oko biblijskog i stvarnog Ciona i stoga pripisivati im i dalje naziv *cionista* zaista nema više nikakve logičke ni verodostojne svrhe! Kao patriotski nastrojeni građani, većina Izraelaca ohrabruje i pozdravlja sve one aktivnosti koje su usmerene u pravcu što brojnijeg useljenja njihovih novih, budućih sugrađana. Tačno je da neki delovi ultra-ortodoksnog establišmenta u Izraelu formalno ne prihvataju cionističku zamisao i stoga ne priznaju ni postojeće društveno (civilno) uređenje države Izraela (mada neke njihove institucije ne odbijaju pomoć države!), ali oni nisu u stanju da shvate da su trajnim

naseljavanjem u Izrael zapravo i oni na izvestan način, mada nesvesno, ispunili krajnji cionistički cilj!

Na kraju, mora se uvek imati na umu da su od biblijskih vremena (izlaska iz drevnog Egipta) Jevreji bili i ostali narod, nacija, povezani sa svojom (prvom u svetu) monoteističkom verom zasnovanom na zakonima *Tore* i da kao takvi imaju sva prava na vlastitu državu i to na prostoru gde su živeli njihovi praoci. a što im poneki delovi svetske zajednice, nažalost, neopravdano osporavaju. Cionisti ili necionisti, u Izraelu ili u Dijaspori, Jevreji postoje i opstajće i u budućnosti, deleći sudbinu s ostalim nacijama širom ove naše planete.

Jerusalem, 2020.